43

historisch tijdschrift

GKN

Marigje Jacoba van der Veen-Schenkeveld

(Alkmaar 28 oktober 1927 – Rijswijk (ZH) 14 februari 2016)
Studie theologie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Staffunctionaris Bond van Gereformeerde Jeugdorganisaties 1951-1955, gereformeerd predikant Krimpen aan den IJssel 20 sept. 1970, Rotterdam-Delfshaven, t.b.v. geestelijke verzorging verpleeghuis De Rustenburg 5 okt. 1980. Emeritus 28 okt. 1992.
Gehuwd op 1 okt. 1955 met ds. Samuël van der Veen (1928-2003). Zij kregen twee zonen.

Marja Schenkeveld werd in een gereformeerd juristengezin geboren. Ze was de oudste van zes kinderen. Haar ouders, Arie Schenkeveld (1896-1976) en Willemina Cornelia Verburg (1897-1963), gaven hun kinderen alle ruimte voor geloofsvragen en lieten ze al vroeg hun eigen beslissingen nemen. Marja koos voor het gymnasium, wat toen voor een meisje allerminst vanzelfsprekend was. Op haar veertiende wist ze al dat ze predikant of zendeling wilde worden. Dat ze theologie ging studeren aan de Vrije Universiteit was in die tijd verbazingwekkend, maar ze wilde het, ze kon het en ze deed het. Ze was dankbaar dat haar ouders haar keuze steunden, al was haar toekomstperspectief verre van duidelijk.

In 1948 – het jaar waarin de Wereldraad van Kerken werd opgericht – nam Marja deel aan een jongerenconferentie in Zeist, die een onvergetelijke indruk op haar maakte. In 1951 rondde ze haar studie succesvol af met een kandidaats theologie, wat in die dagen voldoende was om predikant te kunnen worden. Maar dat werd ze niet, omdat vrouwen in de vijftiger jaren nog niet tot de gereformeerde kansels werden 'toegelaten'. Ze ging aan de slag bij de Bond van Gereformeerde Jeugdorganisaties en bekleedde een staffunctie in het jeugdcentrum De Witte Hei te Huis ter Heide, waar Ad Kuiper directeur was.

In 1955 verloofde ze zich met Sam van der Veen, eveneens theoloog. Ze trouwden datzelfde jaar en vertrokken naar Arum, waar Sam was beroepen. Na Arum volgden Zwijndrecht, Rotterdam-Delfshaven en Rijswijk. Toen Marja nog geen predikant was, was ze al wel een veelgevraagd spreekster voor de NCVB (Nederlandse Christen Vrouwen Bond). In 1957 werd hun zoon Hidde geboren en in 1960 hun zoon Arie Maarten.

Van 1963 tot 1969 werkte Marja als lid van het *Deputaatschap voor onderzoek naar de plaats van de vrouw in de dienst der kerk* mee aan rapporten, die er uiteindelijk toe leidden dat alle kerkelijke ambten voor vrouwen werden opengesteld. Marja en Sam waren het eerste gereformeerde predikantenechtpaar. Samen dienden ze de gemeente van Krimpen aan den IJssel: hij voltijds en zij in deeltijd. Marja hield van het gemeentewerk en zette zich in voor Samen op Weg, ze preekte graag en altijd los van papier.

In 1980 maakte ze de overstap naar predikant-geestelijk verzorger bij de Stichting Rotterdamse Verpleeghuizen (De Rustenburg). Daar zag ze veel

leed, maar ze was blij met alles wat ze voor de mensen kon doen en haar gevoel voor humor werkte aanstekelijk. De vieringen verzorgde ze met veel liefde, en ze wilde ook best de bedden opmaken. In 1982 verhuisden ze naar Rijswijk (ZH). Ze waren geregeld voor ontspanning in Ouddorp (ZH). Daar mocht Sam dan preken, maar Marja niet, want ze was vrouw en daar 'was de gemeente nog niet aan toe'.

De oecumene heeft haar altijd geboeid. Dat ze daarvoor de halve wereld af moest reizen vond ze alleen maar prachtig. In 1975 werd ze afgevaardigd naar de Vijfde Assemblee van de Wereldraad van Kerken in Nairobi. Dankzij het vrouwenquotum werd ze meteen in het Centraal Comité gekozen, het algemeen bestuur van de Wereldraad. De Assemblee van Vancouver in 1983 vond ze heel inspirerend. In 1984 ging ze als 'niet stemhebbend lid' naar de Gereformeerde Oecumenische Synode (GOS) in Chicago, maar uiteindelijk mocht ze na enige discussie toch meestemmen.

Ook in de relatie Rome-Reformatie blies ze haar partij mee. In 1986 was ze lid van de Nederlandse protestantse delegatie die naar Rome ging om enkele oecumenische hete hangijzers te bespreken zoals het *Gemengde huwelijk*, *Avondmaal/Eucharistie* en de *Vrouw in het ambt*. Toen de *Vrouw in het ambt* tijdens een van de vergaderingen verzwegen dreigde te worden, greep ze in en vroeg specifiek aandacht voor dit aangelegen punt. Daarmee haalde ze de Nederlandse televisie. In 1988 was ze opnieuw present bij de GOS in Harare. Zij en haar Indonesische collega Purwanto stelden voor dat de GOS voortaan zou dulden dat lidkerken ook lid van de Wereldraad konden zijn. Nog in 1980 had de GOS de lidkerken opgeroepen dat niet te doen. Nu werd het voorstel aangenomen. In 1988, tijdens een vergadering van het Centraal Comité in Hannover, steunde ze een voorstel om Roemenië op de agenda van de Wereldraad te zetten, omdat de mensenrechten onder Ceaucescu grof geschonden werden. Het werd afgewezen, maar Marja bleef erop hameren: in Moskou en in 1989 (vlak voor de Wende) opnieuw in Genève. Daar steunde ze de Hongaarse bisschop Károly Tóth, die opkwam voor de mensenrechten in Roemenië. Ook daarmee haalde ze de vaderlandse pers.

In 1991 uitte ze tijdens de Assemblee in Canberra kritiek op het Centraal Comité, dat volgens haar voor zijn beurt gesproken had toen het tot vrede opriep naar aanleiding van de golfoorlog. Men moest eerst maar eens beter nadenken over een effectieve strategie, in plaats van alsmaar verklaringen te produceren. In 1992 werd ze opnieuw naar de GOS afgevaardigd, die inmiddels tot GOR (Gereformeerde Oecumenische Raad) was omgedoopt. Dat de Synode nu een Raad was geworden betekende minder synodaal gezag en dus meer vrijheid. Ook naar Athene ging ze met gemengde gevoelens. In het blad *Kerkinformatie* liet ze weten, dat de delegatie niet opnieuw bevraagd wilde worden op het GKN-standpunt over homoseksualiteit en ze was er ook helemaal klaar mee, dat de positie van haar kerk in de GOR telkens ter discussie gesteld werd. Dat moest nu maar eens uit zijn, vond ze.

In 1993 werd ze Officier in de Orde van Oranje Nassau. Dat vond ze maar overdreven, want ze had gewoon haar best gedaan. In 2004 stelde de Kamper Theologische Universiteit het *Marja van der Veen-Schenkeveld*

Scholarship in, dat jonge Afrikaanse vrouwelijke studenten kansen biedt (nu bij de Protestantse Theologische Universiteit ondergebracht). In 2018 werd ze opgenomen in het standaardwerk van Els Kloek: *1001 vrouwen in de 20ste eeuw*.

Na haar emeritaat werd het leven anders. In 1994 schreef ze een artikel over de GOR in *The Ecumenical Review*, en in 1995 schreef ze het boekje *Stuur haar maar* (over drie markante vrouwen in gereformeerde zendingsdienst). Daar was ze heel trots op. Haar man overleed in 2003 en twee jaar later stierf hun zoon Hidde. Een groot verdriet. Toch bleef ze tot op hoge leeftijd preken. De laatste jaren leed ze aan Parkinson, maar ook daar bleef ze blijmoedig onder. Marja heeft als een dankbaar mens geleefd, vol verwondering over de weg die zij mocht gaan. Haar leven stond in het teken van de Heer, die wonderen werkt. Die tekst staat dan ook op haar overlijdensbericht (psalm 29:6, oude berijming).

Margriet Gosker, Venlo, met dank aan Arie Maarten van der Veen, Twello

Jakob Aldert Hendrik van der Vinne

(Nieuw Buinen 8 augustus 1929 – Emmen 19 juli 2015)
Studie theologie aan de Teologiese Skool van die Gereformeerde Kerk in Suid Afrika in Potchefstroom. Predikant van die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika te Volksrust 1957-1960, Schweizer-Reneke 1960-1962 en Eikenhof bij Johannesburg 1962-1963. Gereformeerd predikant Nij Beets 14 juli 1963, Klazienaveen 29 jan. 1968. Emeritus 1 mrt 1977.
Gehuwd op 19 dec. 1954 met Hendriktje Pieternella Nelisse (1932-2012). Zij kregen twee dochters en vijf zonen.

Op verzoek van de nabestaanden wordt geen in memoriam opgenomen.

Koene Vegter

(Voorburg 4 oktober 1923 – Oegstgeest 23 januari 2018)
Studie theologie aan de Theologische Hogeschool te Kampen en aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Gereformeerd predikant Noord-Scharwoude 30 juli 1950, Papendrecht 24 jan. 1960, Oegstgeest 3 okt. 1965. Emeritus 1 nov. 1986.
Gehuwd op 13 juli 1950 met Willy (Wil) Maria de Wit (1921-2018).

Koene (roepnaam Koen) is op 4 oktober 1923 in Voorburg geboren als oudste zoon van Jakob Jan Vegter, grossier in kleermakersfournituren voor confectiebedrijven, en Johanna Geertruida Jacoba Meijer. Zijn ouders kregen daarna nog drie zonen. Koen was via zijn grootouders in rechte lijn verwant aan ds. Hendrik de Cock (1801-1842). Hij groeide op in een vooroorlogs, beschermd gereformeerd gezin met de toen gebruikelijke traditionele waarden en normen. Een ten diepste warm 'nest', waar geloof, principes en verantwoordelijkheid centraal stonden. Hoewel Koen in Voorburg woonde,